

Ta ansvar sammen

Taler
Jonas Gahr Støre

Dato
22 juli 2014

Sted
Utøya

Omstendigheter
Minnemarkering

1 Kjære statsminister,

Kjære pårørende,

5 Kjære AUF,

Jeg tror vi alle opplever det slik; det er sterkt og mektig å være samlet på Utøya.

10 Så mye har skjedd - over 1.000 dager med små og store hendelser - og likevel er alt så nær - ikke minst her.

På denne minnedagen, tre år etter, framstår det klarere enn noensinne at 22. juli for alltid vil handle om de 77 som mistet livet, og de som hver dag siden har levd med skader, sorg og savn.

15

Vi har lært at det ikke finnes én måte å sørge på.

Likevel vet vi at savnet er så stort og at det alltid vil være der.

20 Minnene er så mange - og tankene på hva akkurat hun eller han ville gjort en sommerdag som denne, et rom som fortsatt står tomt, i et hjem - i et hjerte.

Vi har lært å snakke tydelig om sorg og fortvilelse, ikke dekke til.

25 Det gjør vondt, uendelig vondt.

Men det er nødvendig.

30 Gjennom denne dagen, mange steder i landet - og her på Utøya - tenker vi på
alle dere - etterlatte - mødre, fedre, søsken og venner - og på dere som må leve
med skader etter ugjerningen resten av livet.

Vi ønsker at dere føler styrken og støtten fra en hel nasjon, fra små og store
35 fellesskap landet over. At noen er der med dere i sorgen og savnet.

At vi sammen bidrar til at de gode minnene om de kjære aldri blir glemt.

Mange har fått god hjelp, slik vil vi det skal være.

40

Men vi vet at flere ikke har fått den hjelpen de har behov for.

Dette må vi lære av, og gjøre noe med.

45 Behovene for hjelp vil være der i mange år framover.

Denne lille øya i den mektige norske naturen bærer nå på fortellinger om 69
tapte liv.

50 Dere som pårørende har måttet leve med å vite hvor og hvordan det skjedde.

Det er nesten ikke til å bære.

I dag kan vi igjen minne hverandre om at vi har muligheten til å velge, til å
55 bestemme hva som skal være rett og hva som skal være viktig.

Vi kan velge å gi både øyeblikk og steder en mening, et budskap, en verdi - som
fanger opp det som hendte, men som også ser fremover.

60 Vi kan vise demokratiets styrke; at vi ikke overgir en del av Norge - og en del av
det norske - til terror, hat og vold.

Vi kan vise at det finnes en annen kraft som er uendelig mye sterkere;
medmenneskelighet, humanisme, nestekjærlighet og solidaritet.

65

For en drøy uke siden møtte jeg 800 ungdommer til AUF-leir lenger sør i

Tyrifjorden.

- 70 De unge viser igjen lyst og iver til å ha sommerleir, utvikle politikk. Samholdet deres er sterkere enn noensinne.

Aldri har de unge sterkere tilbakevist gjerningsmannens ide og holdninger.

- 75 Det var AUF gjerningsmannen ville til livs.

Men AUF har liv og kraft.

- 80 AUF har tatt et valg, om å holde fast ved hvem de er, og hva de tror på, hvilket Norge de vil være en del av.

Kjære AUFere - dere har møtt utfordringer og vist dere ansvarlige på en måte som det norske samfunnet kan takke dere for. De unge viser vei og setter en voksen standard.

85

Det har vært - er - og vil være vanskelige valg og spørsmål - om veien videre, som for Utøya - øya som for alltid tilhører AUF, og nå har en helt spesiell tilhørighet, for mange fler.

- 90 Det er ikke enkle valg. Men ansvarlighet handler også om å ta ansvar og å velge når tiden er rett. Å ikke velge er også et valg, ofte det dårligste.

Jeg vet at dere har nedlagt et stort arbeid i å finne løsninger som forener mange hensyn.

95

Nå ser vi konturene av en verdig fremtid for Utøya - der dagens og kommende generasjoner både kan lære og minnes - og samtidig gi liv til de verdiene vi tror på i et åpent demokrati.

- 100 For meg er en viktig del av arven etter 22. juli å lytte til unge mennesker.

Ikke minst når de snakker om kampen mot ekstremisme.

- 105 AUF har flere ganger bedt om at vi må snakke høyt om holdningene som førte til 22. juli-terroren. Det er verdt å lytte til.

Gjerningsmannen var alene om handlingen - det har domstolen slått fast - men han er ikke alene om holdningene.

110

Vi ser og hører et skremmende hat fra ekstreme i Norge mot «de andre» - mot muslimer, jøder, innvandrere - homofile - kvinner.

115

De samme beslektede ideene som gjerningsmannen ga uttrykk for formidles med intensitet av andre - ikke langt borte - men midt i blant oss.

Historien forteller oss at ekstremisme ikke kan ties i hjel.

Uansett farge må den bekjempes.

120

Det har det norske fellesskapet gjort tidligere, ved andre korsveier.

Nå må vi gjøre det igjen.

125

På tvers av andre skillelinjer må vi samles om å drive høyreekstremismen tilbake før den på ny springer ut i vold.

Vår historie handler om kamp både mot fascisme, nazisme og kommunisme.

130

Her på Utøya har ledere før oss fortalt levende om hvorfor vi har vært klippefaste i troen på demokratiet i møte med alle totalitære ideer.

135

Vi viser respekt for alle de som ble rammet så grusomt 22. juli ved å forsterke den innsatsen, ved å slå ring om dette: I vårt land skal du være trygg med din tro, kulturelle identitet eller din legning. Det er denne tryggheten som er det vårt samfunns identitet.

Det er dette som er Norge.

140

22. juli for tre år siden var AUF og Arbeiderpartiet målet for en høyreekstremist som hevet seg over loven og drepte for å nå sine politiske mål.

Høyreekstremismen er på fremvekst i Europa, med forgreninger helt til Norge.

Det er på samme måte med radikaliserings blant unge islamister - også i Norge.

Også de gir uttrykk for at de kan sette seg utover loven og drepe for sine ekstreme ideer.

150

Vi har et ansvar for å stanse disse kreftene.

Vi vil ikke la oss kringsette av slike fiender.

155 Vi, som er politiske ledere i Norge, må gå sammen om denne innsatsen.

Jens Stoltenberg satt en standard for lederskap - til å samle et nasjonalt fellesskap - og til å forene dette fellesskapet om verdier som gjør Norge til Norge. Det er godt å se deg tilbake i bakken på Utøya, Jens - du hører hjemme her.

160

Jeg vil også ønske statsminister Erna Solberg velkommen til Utøya.

Du høster anerkjennelse og støtte for initiativet du har tatt for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme blant ungdom. I den innsatsen har du vår fulle støtte.

165

Skal vi lykkes, er det viktig at alle - hele regjeringen, de politiske partiene på Stortinget, og ikke minst ungdomspolitikere er forente i kampen mot ekstreme tendenser.

170

Og at vi alle retter et like skarpt blikk mot holdningene som fører til at unge norske muslimer blir radikaliseret, som at andre unge nordmenn slutter seg til de høyreekstreme ideene.

175 Dypest sett handler det om det samme. Respekten for menneskets likeverd. Og for verdien av demokratiet.

Siden vi er her, på Utøya - handler det om å løfte blikket og se verden utenfor oss selv. I dag ser vi mot Gaza, der barn og unge drepes og merkes for livet og bygninger og liv legges i ruiner. Det blir ikke fred og sikkerhet av disse kampene, for hverken israelere eller palestinere. Okkupasjonen må opphøre. Palestinerne må få sin egen stat.

180

185 22.juli viste hvor blindt terroren rammer. Sorgen er så ufattelig stor.

Vi har hørt historier om redsel og frykt, men også om støtte og hjelp.

AUFere som reddet hverandre.

190

Norsk Folkehjelp som selv ble hardt rammet, men som fortatte å hjelpe skadde på Utøya.

Båtfolket som så kulene komme, men som likevel satt seg i båtene.

195

I det vonde ble gode gjerninger skapt.

Og støttegruppa som i etterkant har gjort en uvurderlig innsats.

200 For hverandre, og derigjennom for oss alle.

Midt i sorgen har dere vært der for hverandre.

Vi sier takk.

205

Det er dette vi kan hente styrke for, mens vi fortsatt lever med sorg og savn - at mennesker kan velge en annen vei enn hat og vold.

Mennesker kan være gode mot hverandre.

210

Ta ansvar sammen.

Også det er en del av fortellingen om 22. juli.

215

Kilde

www.arbeiderpartiet.no

Emner

22. juli, Arbeiderpartiet, Minnetale, Terror, Terrorisme

220

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/ta-ansvar-sammen>